

Jurjewi
Gesti Põllumeeste Selts.

Põllu- ja käsitöö näituse
eeskawa.

Augustikuu 4., 5. ja 6. päeval 1901.

ARHIIVKOGU

Jurjewis (Tartus) 1901.

J. G. Põllumeeste Seltsi kirjastus.

A

Дозволено Цензурою. — Юрьевъ, 9 іюня 1901 года.

2

Tartu Ülikooli
Raamatukogu

199301

ARHIIVKOGU

A. Üleüldised määrused.

§ 1. Jurjewi Gesti Põllumeeste Seltsi poolt toimepandaval näitusel on **otstarbeks** põllutöö, hobuse- ja karjaskasvatuse, aiatöö, mesilasepidamise, kalakasvatuse ja käsitöö edendus.

Tähendus I.: Et kodune käsitöö alles oma rahwa maitse alusel dieti edeneda võib, on näituse eeskawasfe tänawu esimest korda Gesti muistse käsitöö jaostond tähendatud.

Tähendus II.: Näituse otstarbe täitmiseks peetakse näituse aja jooksul asjatundjate poolt **näitlikka kõnesid**.

Tähendus III.: Näituse otstarbe kättesaamiseks on mitme suguste **auhindade** väljajagamine. Auhindadeks on Seltsi poolt tänawu hulk oma hõbe- ja prongsaurahasid. Niisama jagab Selts mitusada rubla sularaha ja oma kaunistatud kiitusekirju auhindadeks välja. Pääle selle on riigi-asutustelt ning põllutöö, aiatöö, kalakasvatuse, mesilasepidamise ja muudelt feltidelt kui ka erainimestelt suur hulk hõbe- ja prongsaurahasid, kiitusekirjasid ja raha juba saadud ja veel loota.

Tähendus IV.: Näituse kordapanek on iseäralise näituse-toimekonna hooleks antud, kelle otsused tarwilikul korral Seltsi koosoleku poolt kinnitatud saawad.

§ 2. Näitus peetakse **4., 5. ja 6. augustil 1901 a.** ära ja on waatajatele awatud: 4. augustil kella 12 lõun. kuni kella 8 õhtu; 5. augustil kella 10 hom. kuni kella 8 õhtu ja 6. augustil kella 10 hom. kuni kella 7 õhtu.

§ 3. Et näitusele toodawatest asjadest näituse ajaks **nimekirja** ehk katalogi trükkida ja näituse ruumisid tarwilikult ära seada, sellepärast palutakse kõiki näitusele toodawaid asju 5 päewa enne näituse algust, s. o. **juulikuu 30. päewaks** üles anda. Siljemalt ülesantud asjad wõetakse küll wastu, kuid ei tule mitte näituse nimekirja.

§ 4. Ülesandmiisi wõtawad wastu ja annawad näituse üle lähemat seletust: 1. Jurjewis (Cartus): 1) „Postimehe“ talitus. 2) R. Sööt'i raamatukauplus. 3) C. A.

Wirkhausi kauplus Peterburi uul. № 42. 4) Chr. Aug. Wirkhausi kauplus kaubahoomis № 8. **II. Jurjewi (Cartu) ligikonnas:** 1) Wallawanem J. Tarif Tähtweres. 2) Kohaomanik P. Luiga Koptas. 3) Wallaw. a. J. Thomson Raadil. 4) Kohaomanik Pärn Wasulas. 5) Mõisawalitseja Perli Wasula mõisas. 6) Wallakirj. Pintmann Luusjas. 7) Kohaomanik Jüriado Luusjas. 8) Taabri mõisa rentnik Kapsta. 9) Kohaomanik M. Schulzenberg Kawastus. 10) Wallawanem August Soome Worbuses.

III. Mõos: Kihelkonna kooliõpetaja Th. Koosileht. 2) Kohaomanik Joh. Jürmann. 3) Wallakirjutaja P. Fuchs Meeril. **IV. Ähtis:** Wallakirjutaja J. Kammul Elistweres. 2) Wallakirjutaja J. Soop Sootagas. 3) Kohaomanik Torim Woldi Tormil. **V. Maarja-Magdaleenas:** 1) Kõster J. Kondt. 2) Kohaomanik J. Dstrat Kudinal. 3) Kaupmees ja kohaomanik O. Kingsjepp Saare wallas. 4) Kihelkonna kooliõpetaja J. Tammemägi. **VI. Lainsel:** 1) Wallakirjutaja J. Luha Jõgewal. 2) Kõster J. Riomar Lainsel. 3) A. Johannson, Morra mõisa omanik. **VII. Palamusel:** 1) Weskiomanik G. Kusik. 2) Kooliõpetaja Koch. 3) Kohaomanik J. Warrif. **VIII. Kurfis:** 1) Kihelkonna kooliõpetaja Vossmann. 2) Kohapidaja J. Riomar Puurmannis. 3) Wallakirjutaja Bau Caewas. **IX. Tormas:** 1) Kihelkonna = kooliõpet. Kommussar. 2) Wallakirjutaja Parts Koelas. 3) Kohaomanik R. Laas Wotikweres. 4) Wallakirjutaja C. Schulbach Uwinurmes. **X. Kõdaweres:** 1) Kõster Paukam Alatskiwil. 2) Kohaomanik Jr. Kärner Alatskiwil. 3) Wallakirjut. Rätsepp Kokoral. 4) Neiu Anna Haawa Pallal. 5) Metsäüllem D. Seidenbach Hallikul. **XI. Käpinas:** 1) Kõster J. Raudsepp. 2) Noorik A. Kaarask. 3) Wallakirj. P. Kangur Meeksil. **XII. Wõnnus:** 1) Mõisawalitseja A. Eifenschmidt Kaagweres. 2) Wallakirjutaja J. Must Kastres. 3) Wallakirjutaja J. Puusepp Ahjal. 4) Wallakirjutaja Wäljats Haaslawal. 5) Wallakirjutaja C. Kallas Mäksal. **XIII. Kambjas:** 1) Suure-Kambja mõisa rentnik G. Fuchs. Proua A. Kuff Hiljamõisas. 3) Juustumeister P. Munna Wana-Kuustes. **XIV. Otepääs:** 1) Dr. Clemens Nuustakul. 2) Jaamapidaja J. Huit Nuustakul. 3) Kaupmees R. Treial. **VX. Saugastes:** 1) Kooliõpet. Hermann raud-

tee-jaama juures. 2) Wallakirjut. G. Nusen Sangastes. 3) Mõisarentnik Saul Kuigatsi Hädu-mõisas. 4) Proua Voeshner Restul. 5) Mõisarentnik J. Grünberg Keenil.

XVI. Rõngus: 1) Kohaomanik J. Grünfeldt Tammel. 2) Apteeker prowisor J. Kaart Rõngus. 3) Kaupmees Margus Kirepiis.

XVII. Rannus: 1) Rõster J. Kompus. 2) Wallawanem J. Oidt Rannus. 3) Wallawanem H. Peterson Walgutas.

XVIII. Puhjas: 1) Rõster R. Peerna. 2) Kohaomanik Mets Ulilas. 3) Karjamõisarentnik R. Jürmann Konguta Kool. 4) Wallakirj. Tattar Kongutas.

XIX. Wõrul: Kaupmees J. Wõttus. **XX. Põlwas:** Apteeker R. Bergmann.

XXI. Rõnges: Rõster A. Nõsor.

XXII. Wakseliinas: Rihelkonna-kooliõpetaja A. Undriõ.

XXIII. Urwastes: Rõster J. Wasõil. **XXIV. Harglas:** Kooliõpet. Kalkun Mõniste Sarul.

XXV. Karulas: Wallawanem D. Lattif. **XXVI. Walgas:** Rohukaupluse omanik Einer.

XXVII. Helmes: Wallakirjut. J. Dert Tõrwas.

XXVIII. Tarwastus: Rõster Birkenthal. **XXIX. Paistus:** Rihelkonna-kooliõpet. G. Partõ.

XXX. Wiljandis: 1) A. Tõllasjepa raamatukauplus. 2) Kohaomanik M. Tõnison Wiljandi Murõil.

XXXI. Kõpus: Rihelkonna-kooliõp. Rubel. **XXXII. Suure-Jaanis:** Proua R. Kurrik Ängemõisas.

XXXIII. Kolga-Jaanis: Rõster J. Tiedt. **XXXIV. Põltsweres:** Rihelkonna-kooliõpet. A. Krimm.

XXXV. Põltsamaal: Raamatukauplus T. Tiedt. **XXXVI. Wändras:** Kooliõpetaja W. Uniwer.

XXXVII. Toris: Rihelkonna-kooliõpetaja Ollino. **XXXVIII. Hallistes:** 1) Kohaomanik J. Sapas. 2) Kohaomanik P. Liebus.

XXXIX. Karkõis: 1) Rihelkonna-kooliõpetaja Luukas. 2) Wallakirjutaja J. Ilwes.

XL. Saardes: Kaupmees H. Kase Kõllingi-Mõmmes. **XLI. Häädemeestel:** Kapten Grant.

XLII. Andrus: Kooliõpetaja J. Karu. **XLIII. Pärnus:** G. Paju raamatukauplus. **XLIV. Mihklis:** Kaupmees P. Werner.

XLV. Kuresaares: Adwokat G. Palk. **XLVI. Kaarmal:** Kooliõpetaja J. Kirotar. **XLVII. Kõrlal:** Mõisapidaja G. Markus.

XLVIII. Põidel: Rõster R. Paulmeister. **XLIX. Callinnas:** J. Bloompuu raamatukauplus Harjuwärawas.

L. Poides: Kaupmees Koif. **LI. Rakweres:** R. Erna raamatukauplus. **LII. Pisakus:** Rõster Hansen. **LIII. Narwas:** „Postimehe“ abitalitus.

§ 5. Asjade ülesandmiseks on ülesandmise-lehed trükitud, kuhu küsimuste päale täielikud kostused tulewad kirjutada. Ülesandmise-leht nr. 1 tuleb juulikuu 30. päewaks s. a. näituse-toimekonna kätte saata, nr. 2 aga nendesamade kostustega näituse-platfil asjade sisseandmise juures ette näidata.

Tä h e n d u s I.: Oma kaswatatud loomade kasvatamise kohta tuleb wallawalitsuste ehk teiste asutuste poolt finnitatud tunnistus ette näidata.

Tä h e n d u s II.: **Rõik asjad ja loomad**, mis näitusel mitte ära ei ole müüdud, wiidakse näituselt raudteedel ilma maksuta koju tagasi!

Et seda õigust saada, ei tohi aga loomade ehk asjade omanikud neid weokirjade ära kirju ehl duplikatifikid, mis neile asjade saatmise juures raudteel antakse, mitte ära hävitada ega kaotada, waid peawad neid alal hoidma ja näituse-toimekonnale ette näitama, et sellel võimalik oleks tagasiweo tunnistuste päale tarwilikfa märkusi teha.

§ 6. Näitusele toodawate loomade ja asjade **wastuwõtmine** näituse ruumides kestab 3. augustil hom. kella 10-st õhtu kella 7-ni ja 4. augustil hom. kella 5—9-ni. Asjade wastuwõtmise juures antakse näitajale **kwiitung**, mille ettenäitamisel asjad pärast näituse lõppu omanikule kätte antakse.

Tä h e n d u s: Kui ülesandmine seaduslikfa nõudmisi ei täida, siis wõib teda tagasi lükata.

§ 7. Näitusele toodawate loomade ja asjade **wäär-tus** peab üles antama.

§ 8. Näitusele toodawatel loomadel ja asjadel palu-takse lühikene **kirjeldus ehk seletus** juurde lijada.

Tä h e n d u s I.: Igale üksikule asjale, iseäranis näputöödele, palutakse walgest kirjutuse-paberist wõi riidest **sedel** päale ömmelda ehk finnitada, kuhu päale tuleks tähendada: 1) asja nimi, 2) wäärtus, kui müüa, müügihind, 3) näitaja nimi ja elukoht.

Tä h e n d u s II.: Muuhinna saamiseks peab näitusele **kõige wähemalt** toodama: wiljaseemet $\frac{1}{2}$ waffa, linu 20 naela, heinaseemet 5 naela, keeduwilja, wiljapuu- ja metsapuu-seemet 1 nael, wõib 5 naela.

§ 9. Suuremate asjade ülesseadmine ja tarwilikud eeltööd peawad näitajate poolt nende kulu ja tööjõuuga aegsasti korra saadetama. Et tähendatud ülesseadmine

mitte näituse ilu ei rikus, felle üle walwab näituse-toimefond.

§ 10. Asjade ja loomade **finnitamine** sünnib omamiku soomi järele tema enese kulul, peab aga ülesandmiselehe pääl tähendatud olema.

§ 11. Näituse asjade **wigastamise** ehk muu kahju eest, mis ilma tema awaliku süüta on juhtunud, ei wasta Seltš mitte.

§ 12. **Raebtused** näitusesse puutuwate asjade üle tulewad 24 tunni jooksul kirjalikult näituse-toimefondile fiske anda.

§ 13. Näitusele toodawate loomade ja asjade eest wõetakse järgmisel wiisil **seisuraha** :

1. Hobuse eest . . . . . 75 kop.
2. Karilooma eest . . . . . 40 "
3. Warja eest . . . . . 40 "
4. Patriruumi eest, kui sinna mitu wäiksemat looma mahub . . . . . 50 "
5. Sea, lamba, wärika eest à . . . . . 30 "
6. Põllutöö = riistade, masinate, wanfrite, meesterahwa käsitööde jne. eest lahtisel platsil ruutjala päält 1 kop.
7. Asjade eest kuuride all ruutjala päält 3 kop.
8. Karja- ning põllusaaduste wäiksema numbri päält wõetakse 10 kop.
9. Meesterahwa käsitööde eest seisuraha ei nõuta.
10. Meesterahwa käsitööde eest, mis tükk lauda ehk seinä ära wõtawad, ruutjala päält 6 kop., põrmandu ruutjala päält 3 kop.
11. Sulgloomad, mis puurides näitusele toodakse, on maksust priid.
12. Seisuraha tuleb loomade eest wastuwõtmise juures, asjade eest näituse aja jooksul ära maksta.

Tähendus I.: Opetlittude kogude eest wõib näituse-toimefond seisuraha tuni $\frac{1}{3}$ alandada.

Tähendus II.: Rehepeksumasina eest ei ole üle 5 rbl. maksta.

§ 14. Näituse **piletite hinnad** on: laupäewal 35 kop., pühapäewal 20 kop. ja esmapäewal 30 kop.; terve näituse aja pilet nime pääle 1 rbl. 25 kop.

TÜ Roomatuko

T ä h e n d u s I.: Priipileti saavad loomade talitajad ja asjade järele walmajad. Kes oma pileti teisele edasi andnud, kaotab pileti ja maksab seltsi hääks 1 rubla.

T ä h e n d u s II.: Vapsed, koolidpilasjed ja soldatid maksawad pääsetähtede eest poole hinda.

B. Näituse ford.

§ 15. Teatust ja juhatus näituse korra, näitusele toodud asjade ja loomade, auuhinna-andmise põhjuste ja muu kohta saab igaüks **näituse-talitusest** ehk **büroost**, kus seks walitud näituse-toimekonna liikmed jaoskonna kaupa terwel näituse kestusel wahepidamata walmamas on.

§ 16. Loomade **jootmise ja talitamise eest** peawad näitajad ise muret kandma. Loomade talitajale antakse sisse- ja wälja-käimiseks talitaja nime pääle priipilet, aga sel ajal, kui näitus awatud on, ei tohi talitajad mitte ilma näituse-toimekonna teadmata näituseplatsilt ära minna; ei täida nad seda nõudmist mitte, siis peawad nad oma kuluga uue pileti ostma; nõndasama peawad talitajad uue pileti ostma, kui nad antud priipileti ära on kaotanud. Loomade puhastamine ja asemete korraldamine peab iga päew enne näituse awamist sündima.

Loomade **ettetoomise ajal** peab iga loomatalitaja oma loomade juures olema ja käsu järele looma ette tooma ja kõnnitama.

Loomade talitajad ja asjade järelewaatajad peawad **näituse-toimekonna nõudmist** tähele panema; ei tohi näituse ruumides mitte suitsetada.

§ 17. **Põllutöö-riistade ja masinate** näitajad on kohustatud näituse-toimekonna seadmise järele teatud aegadel asjade juures olema ja nende üle waatajatele seletust andma.

§ 18. Näitusele toodud loomade ja asjade **müümine** sündib näituse-toimekonna liikmete juuresolemisel ehk toimekonnale teatamisel. Iga müüja maksab näituse-kassasse: loomade ja eluta asjade päält 2 protsenti, põllutöö-riistade päält $\frac{1}{2}$ protsenti. Kes salaja ehk ilma toime-

konna lubata müüb, maksab 10 protsenti näituse=kaşa hääks. Maksu võtab vastu näituse=talitus ehk büroo.

Tähendus I.: Kui asjad ehk loomad müüa, siis pandakse see iseäralise tähe pääl üles.

Tähendus II.: Asjade päält, mis alla 1 rubla ära müüakse, ei võeta näituse kasuks mitte maksu. Kui aga ühel näitajal rohkem asju on ära müüdud, siis võetakse ülemal tähendatud maksu müüdud asjade hinna üleüldise summa järele.

§ 19. Näitusele toodud loomad ja asjad jäävad oma koha pääle 6. augusti õhtu kella 6-ni, ning peavad pääle näituse lõppu 24 tunni aja sees näituseplatšilt ära wiidama. Pääle jeda tähtaega lasseb näituse=toimefond ärawiimata asjad näitaja kulul ära koristada ja 1 kuu aega alles hoida. Asjad, mis ühe kuu jooksul pääle näituse lõppu ära wiidud ei ole, müüakse J. E. Põllu-meeste Seltsi kasuks ära.

§ 20. Auuhindade väljajagamine sünnib wiimasel näituse päeval pärast lõunat jeltši eestseisuse ja näituse toimekonna poolt auuhinnamõistjate protokollide põhjal.

C. Näituse jaoskonnad.

I. Koduloomade ja kodulindude kaswatus.

A. Hobused.

I. Täiswerd:

- 1) Tööhobused: 1. liik täkud, 2. liik märke, 3. liik märke warjadega, 4. liik warjad: 1) märarwarjad 1 ja 2 aastased, 2) täkkwarjad 1 ja 2 aastased.
- 2) Sõiduhobused: 1. liik täkud, 2. liik märke, 3. liik märke warjadega, 4. liik warjad: 1) märarwarjad 1 ja 2 aastased, 2) täkkwarjad 1 ja 2 aastased.

II. Segawerd:

- 1) Tööhobused: 1. liik täkud, 2. liik märke, 3. liik märke warjadega, 4. liik warjad: 1) märarwarjad 1 ja 2 aastased, 2) täkkwarjad 1 ja 2 aastased.

- 2) Sõiduhobused: 1. liik täkud, 2. liik märad, 3. liik märad warjadega, 4. liik warjad: 1) märawarjad 1 ja 2 aastased, 2) täkwarjad 1 ja 2 aastased.

B. Kariloomad ja teised koduloomad.

1) Weised:

I. **Cesti tõugu täiswerd:** a. lehmad, b. pullid, c. mullikad: 1) õhwad, 2) härgmullikad.

II. **Angleri tõugu täiswerd:** a. lehmad, b. pullid, c. mullikad: 1) õhwad, 2) härgmullikad.

III. **Hollandi ja Friesi tõugu täiswerd:** a. lehmad, b. pullid, c. mullikad: 1) õhwad, 2) härgmullikad.

IV. **Segawerd:** a. lehmad, b. pullid, c. mullikad: 1) õhwad, 2) härgmullikad.

2) **Lambad:** a. Willa=lambad, b. liha=lambad,

3) **Sead.**

4) **Sulgloomad:** kanad, hanid, pardid, kalkunid jne.

II. Karjakaswatuise jaadused ja piimatalituse riistad.

- 1) Piim: a. Kohupiim jne.; b. koor.
- 2) Wõi: a. Rõõsakoorewõi: Pariisi wõi, lauawõi, wäljameowõi; b. hapukoore-wõi.
- 3) Juust: a. Schweitzi juust, b. kõwa juust, c. pehme juust.
- 4) Piimatalituse riistad: Üüpsi, kurnamise ja wanutuse-nõuid, koorelahutajad, wõitegemise masinad jne.
- 5) Will, harjased, seep, küünlad, liim jne.

III. Põllutöö jaadused.

- 1) Wiljataimed ja seemned: rukkid, nisud, odrad, kaerad, oad, herved, tatrakid jne.
- 2) Loomatoidu taimed: ristikhein, timut, kureherved jne.
- 3) Siutaimed: linad, kanepid jne.

- 4) Põllutöö tehnika saadused: jahu, tangud, tärklis, taimeõlid, õlu, wiin, taar (kvaas), limunad, mõdu jne.
- 5) Põllutöö tehnika kõrvalised harud: telliskivid, lubjapõletus.
- 6) Põllutöö tehnika saaduste valmistamise riistad.

IV. Aiapidamine ja metsakasvatatus.

- 1) Viljapuud: a. viiljapuu seemned ja wili, õunad, ploomid, kiršid, murelid jne.; b. marjapõõsad ja marjad: karumarjad (tikerperid), maasikad, sõstrad, wabarnad (wahratud) jne.
- 2) Puuwilja joogid: marjawein, õunawein, marjalimunad.
- 3) Keedised: õuna- ja marja-sahwtid, keedetud marjad jne.
- 4) Kuivatatud puuwili: kuivatatud õunad, ploomid.
- 5) Söögitaimed: kartulid, kapsad, kaalid, porgandid, kurgid, peedid, kõrwišjad, lill-kapsad, petersellid, laugid, šibulad, redised, rõikad, šigurid jne.
- 6) Keedu- ja aiawilja seemned.
- 7) Silled: toa- ja aialilled, ilupuud.
- 8) Miatöö riistad: aianoad, aiasaed, aiakäärid jne.
- 9) Metsapuude seemned ja taimed.
- 10) Puude proovid.
- 11) Metsatarwitamise abinõuud ja riistad.
- 12) Aiapidamise ja metsakasvatuse kirjandus, aiaplaanid, kooliaedadade plaanid jne.
- 13) Metsa tehnika saadused: laua- ja laastuõdikus.

V. Mesilasepidamine.

- 1) Mesipuud mesilastega.
- 2) Mesil, waha.
- 3) Mesilasepidamise riistad jne.
- 4) Kirjandus.

VI. Kalakaswatus ja kalapüük.

- 1) Kalad.
- 2) Kalakaswatamise riistad.
- 3) Kalapüügi riistad: noodad, mõrrad, wõrgud, liiwid, umnad, õnged, sõõdad jne.
- 4) Kalakaswatuse kirjandus.

VII. Põlluharimine ja maaparandus.

- 1) Põllutöö käsiriistad: adrad, äkked, hanijalad, rullid, labidad, kablid, wikatid, rehad, sirbid, hangud, hargid, linapuhastamise riistad jne.
- 2) Põllutöö masinad: külwamise, niitmise, riisumise, hõleldikamise, linakatsumise, rehepeksu, tuulamise jne. masinad.
- 3) Majapidamise paranduse abinõud: ehituseplaanid — talu eluhoonete, lautade, rehede, kuiwatuserhede plaanid ja mudelid, teede ja sildade plaanid ja mudelid, maamõõtmise, weeloodimise, maa-kuiwatamise ja niisutamise riistad.
- 4) Kunstpõllurammud: kunstõnnikud, lubi, kips.
- 5) Turwa-tööstus: Turwad, turwalõikamise riistad.

VIII. Käsitöö.

A. Majapidamises tarwitatawad tööd:

- 1) Mahatööd: Parksepa, sadulsepa, kingsepa, finnassepa, kübarssepa, harjassepa tööd jne.
- 2) Puu- ja punumise tööd: Puusepa, tõllassepa, püttsepa, treiali, korwipunumise, kõietege-mise j. m. tööd.
- 3) Sepatööd: Raudsepa, wiilisepa, lukusepa, kardsepa tööd jne.

B. Peenemad metalltööd:

- 1) Mehanika ja elektrotehnika tööd.
- 2) Peenikesed terariistad, arstiriistad, loomaarsti-riistad jne.
- 3) Kullasepa tööd.

C. Kunstkäsitööd.

- 1) Maalimise, joonistuse, tulijoonistuse j. m. tööd.
- 2) Miferduse, puuldise, kujuraimise tööd.
- 3) Päewapildi tööd.
- 4) Raamatutrüki, kwiitrüki, raamatukõitmise j. m. tööd.
- 5) **M u u s i k a r i i s t a d**: klaverid, pianinod, orelid, wiilulid, puhumiseriistad.

IX. Kodune käsitöö, iseäranis naesterahwa näputöö.

A. Kudumine, ketrus, wärwimise tööd:

- 1) Telgedel kudumine: kangad, waihad, rätikud, linad.
- 2) Ketrus: Võngad, niidid.
- 3) Wärwimine: wärwid, wärwimise tööd.

B. Warrastega kudumine, kirjamine, õmblemine.

- 1) Warrastega kudumine ja heegeldamine.
- 2) Kirjamise ja wäljõmblemise tööd.
- 3) Õmblemised.

X. Gesti muištne käsitöö.

- 1) **W a n a d** Gesti rahwariided: a. ülifonnad, iseäranis rüüd, pihikud, alusküued, ürbid, taskud; b. kirjamisetööd, iseäranis rooked, päärätid, pääehted, põlled, käterätid; c. kudumisetööd: wööd, kindad, sukad; d. ehted: preesid, sõled, keed, sõrmused; e. tööriistad: kangasteljed, kõlad, wokid, niied, soad, uid, käärpuid, kerilauad, wiisipud ehk hasplid, kehad, niksid, kaasid.
- 2) **Gesti laadi puutööd**: Kirjatud kapad, kannud, soolawakad, karbid, napad, torbikud, lusikad, kopad, lähkrid, firmud, lauad, toolid, fängid, kapid, firstud, wakad, kurikad, uhmrid, mõhed, sadulad, wankrid, reed, felgud.

- 3) Gesti rauatööd: Noad, firved, fiinid, uurdenoad, liimeistrid, hoolmed, lusikanoad, uherdid, kääririd, peitlid, pihid, tangid, wasarad, alased, löötsjad.
- 4) Gesti põllutööriistad: adrad, äkked, karuäkked, foodid, folgispuud, roobitsjad, linaharjad, linaraatsid, wiglad, rüüstipuud, hargid, hangud, rehad, uffepöörad, seinawarad.
- 5) Gesti jahi- ja kalapüügi riistad: a. wibud, lingud; b. noodad, wörgud, kuuritjad, liiwid, kahad, wästrad, unnad, õnged.
- 6) Gesti muusikariistad: Kandleid, wilespillid, karjapasunad, torupillid, lutusarwed, wiulid, krapid, kuljusjed.
- 7) Ghituse kaunistused.
- 8) Wanad Gesti mõõdud ja arwamise abinõud: Päämrid, firwilauad, pügalpulgad, arupulgad, tunnipakud.

Lähendus: Gesti muitse käsitöö jaoskond on tänawu esimest korda Gesti näituse eeskawasfe seatud. Selles jaoskonnas wõetakse kõige päält wanu töösid, mis wana Gesti laadi kannawad, wastu. Meist töödest peawad waatajad meie rahwa algupäralist maitset tundma õppima ja sündsat eeskujude mõtma, et meie praegune põlw oma käsitöodes digel põhjal edasi wõiks püüda. Sest ainult siis saab meie kodune käsitöö meie eneste keskel kui ka suurte rahwaste juures tõsist lugupidamist wõitma, kui meie oma osawust mitte ainult wõõrsilt wõetud eeskujude kallal ei katsu, mille kohta meil ometi ialgi diget arusaamist ega osawust ei saa olla, waid kui meie oma töödes seda maitset, mis meie oma esivanematele pärinud, uue aja nõudmiste järele kaunistame ja edasi harime. Siis saawad meie käsitööd oma wälise ilu ja loomuliku oleku läbi silmale arusaaks ja aratawad waataja meeles wististi huwitust. Iseäranis tähtis on ka see, et meie oma wana Gesti wärwisiid ja nende kokkukõla hästi tundma õpime. Tungiwalt tuleb soowida, et pääle wanade Gesti käsitööde ka niisuguseid uuemaid töösid ja asju näitusele toodaks, mis wanade eeskujude ehk muustrite järele valmistatud ja maitse harimiseks wäga tähtsad on.

Näituse toimefond loodab kindlasti, et Gesti muitse käsitöö jaoskonna tähtsust warsti terwel kodumaal ära tuntakse ja wana ning uuema aja Gesti laadi töösid rohkel arwul kokku tuleb. Jätsate tööde ja

asjakogude eest antakse näitusele auupalka. Näituse juhatus tahab asja nõnda ära seada, et huvitavamad asjad ja tööd ostjaid leiaks.

Rahulemata saab Eesti muistse käsitöö jaoksõnna elule-kutsujumise mõttel meie koduse käsitöö edenemise kohta suur tähtsus olema. Sellepärast peaks igaüks, kellel meie koduse käsitöö tõusmine kallid on, sõbralikult selle eest hoolt kandma, et Taaralinna Eesti näitusele tänawu Eesti muistse käsitöö jaoksõnna võimalikult täielik ja huvitav saaks.

XI. Tuletõrjumise abinõud,

iseäranis maal tarwitatawad kustutamise riistad.

XII. Wõidufüüd.

Osa wõiwad kõik põlluharijad, peremehed ja sulased, wõtta.

D. Muuhinnamõistmise eeskirjad.

1) Muuhinnamõistjad peawad tarwilikud põhjused üles tähendada, miks auuhind on määratud, igaüks ise raamatufesesse, mis Seltsi raamatukogus alles hoitakse.

2) Muuhinnamõistjad annawad oma hindamise-raamatud näituse-toimekonnale ära, wähenalt need raamatud, kus auuhinnamõistjate otsused läbistiku kokku on wõetud.

3) Muuhinnamõistjate komisjonid algawad oma tegewust näituse esimesel päewel. On soovitatav, et nad oma tööd seltsamal päewal lõpetaksiwad.

4) Muuhinnamõistjate komisjon walib oma liikmete keskest juhataja, kes otsust annab, kui arwamised lahtu lähewad, nii et ühelgi arwamisel hääle-enamust ei saa.

5) Muuhinnamõistjad wõiwad tarwilikul korral näituse juhatusel lubal väljaspoolt asjatundjaid nõuu andma paluda, kellel aga auuhinnamõistmisel hääledigust ei ole. Seltsi esimehel kui ülemal näitusejuhatajal on kõigis komisjonides hääledigust.

6) Muuhinnamõistmine sünnib ikka kindlaks määratud korra järele.

7) Muuhinnamõistjad wõiwad hindamist oma arwamist mööda toimetada: kaalumisega, mõõtmisega, waatamisega jne.

8) Kui auuhindamisel effitus on juhtunud, siis võib hindamist näituse juhatuslega kokkuleppides veel kord toimetada. Muudu ei muudeta allkirjaga fiskeantud auuhinnamõistmisi mitte enam.

9) Auuhinnamõistjad annavad neid auuhindasid, mis nende jaoskonda määratud.

10) Auuhindasid antakse ainult häade toodete eest; kui hääd ei ole, jäävad ülearuused auuhinnad järele.

11) Auuhinnamõistjad võivad wabaks saanud auuhindasid oma jaoskonnale paluda.

12) Teistel näitustel antud auuhinnad ei ole hindamisel mitte mõõduandvad.

13) Loomad ehk asjad, mis aasta enne sellel näitusel auuhinna saanud, võivad ainult siis auuhinda saada, kui nemad paranenud ja kõrgema auuhinna väärt on.

14) Auuhindasid antakse saaduste valmistajatele ja pidajatele, kui ka loomade kaswatajatele: kõrgemaid auuhindasid saavad aga üksi valmistajad ja kaswatajad, kuna teised ainult kiitusekirju võidwad saada. Kaupmehed saavad sarnaseid kiitusekirju ainult siis, kui nendel asjade valmistaja wabriku poolt agenturi luba on.

15) Üks näitaja võib mitu auuhinda saada, kui tema mitmeid asju ehk loomi on näitusele toonud.

16) Asjad ei tule mitte auuhinnamõistmise alla, kui näitaja tähtsaid teateid meelega walesti üles on andnud, wõõrast tööd oma tööks nimetanud jne.

17) Elajate auuhindamisel on jaoskonna alaofade järele iseäranis tarwituse ja kaswatusse pääle waadata.

18) Auuhinnad antakse Seltsi esimehe ja näituse toimekonna kirjatoimetaja allkirjaga wälja.

19) Hõbe-auurahad arwatakse kõrgemateks kui pronks-auurahad.

20) Kes asju ja loomi auuhinna saamiseks näha pannud, ei wõi mitte selles jaoskonnas auuhinnamõistjaks olla, milles tema asjad mõistlewad.

